

Stichting Noordbrabants Museum

Geadviseerd subsidiebedrag: € 280.000

Gevraagd subsidiebedrag: € 280.000

Over de instelling

Stichting Noordbrabants Museum (hierna: het Noordbrabants Museum), regionale musea, 's-Hertogenbosch

Het Noordbrabants Museum is het provinciale museum voor kunst, geschiedenis en cultuur in Brabant. Het verzamelt en presenteert de cultuur en geschiedenis van Noord-Brabant en de Zuidelijke Nederlanden. Vanuit de vestigingsplaats bedient het museum naar eigen zeggen de hele provincie. De collectie is divers en bestaat onder meer uit kunst- en archeologische voorwerpen, schilderijen, prenten en tekeningen. De missie van het museum is om verbinding te leggen tussen kunst en geschiedenis en de bezoeker te stimuleren de wereld anders te ervaren en te zien. Op die manier wil het een bijdrage leveren aan een positieve verandering van de samenleving. Dit museum treedt op als penvoerder mede namens het Design Museum Den Bosch, Stedelijk Museum Breda, Van Abbemuseum in Eindhoven en Museum Helmond. Het Noordbrabants Museum wordt structureel door de provincie Noord-Brabant gesubsidieerd.

Subsidieadvies

De aanvraag voldoet aan de eisen als bedoeld in artikel 3.29 van de Regeling op het specifiek cultuurbeleid.

De Raad voor Cultuur (hierna: raad) adviseert Stichting Noordbrabants Museum een subsidiebedrag toe te kennen van € 280.000.

Beoordeling

Artistieke/inhoudelijke kwaliteit van de kernactiviteiten

Het Noordbrabants Museum heeft de BIS-subsidie in de subsidieperiode 2021 - 2024 ingezet ten behoeve van de ontwikkeling van meerjarig, educatief en curriculum vervangend aanbod voor leerlingen in het vmbo. Het museum ging zorgvuldig te werk onder de noemer 'Club Zien'. Samen met de doelgroep werd het aanbod ontwikkeld, bevestigd, aan de hand van prototypen getest en continu bijgeschaafd. Gestoeld op deze principes van *design thinking* werkten leerlingen, docenten en museumprofessionals samen in een arbeidsintensief, cocreatief traject. De raad ziet dat deze participatieve methode tot resultaten leidde. Hij vindt het project bijzonder professioneel opgezet en uitgerold. Ook kan hij zich voorstellen dat het ontwikkelproces voor alle betrokkenen waardevol was. De raad is van mening dat het museum een inhoudelijk sterk en voorbeeldstellend

project ontwikkelde dat een landelijke impuls kon geven aan museumeducatie. De ‘Club Zien’-methode is, behalve door het Noordbrabants Museum, ook gebruikt door het Stedelijk Museum Breda, het Van Abbemuseum in Eindhoven, het Design Museum Den Bosch en Museum Helmond.

Na een vliegende start wil het Noordbrabants Museum in de subsidieperiode 2025 - 2028 inzetten op borging van de Club Zien-methode. De raad heeft begrip voor deze keuze. Om een goed werkende educatieve methode zoals Club Zien te borgen, is nu eenmaal tijd nodig. Grondige borging voorkomt volgens de raad dat educatoren in de toekomst opnieuw het wiel moeten uitvinden.

Hiernaast staat uitbreiding van de methode in de komende periode boven aan de agenda. Dit doet het museum door zich niet enkel meer op vmbo-leerlingen te richten, maar door te verruimen in de richting van het praktijk- en speciaal onderwijs. De raad is enthousiast over de keuze om ook deze typen onderwijs te willen bedienen. Hij heeft er vertrouwen in dat de aanpak tot betekenisvolle projecten kan leiden. Voorts behoort het bereiken van meer leerlingen Brabant-breed tot de kernactiviteiten zoals benoemd in de aanvraag. Hier wordt nader op ingegaan in de paragraaf over ‘toegankelijkheid’.

De raad is tevreden over de inhoudelijke kwaliteit van het plan. Het bouwt voort op de huidige periode. Hij vindt de plannen degelijk en op grond van de beschreven fasering lijken de beoogde resultaten haalbaar. Oog houden voor de kwaliteit van zowel het co creatieve proces als de uitwerking van de methode vindt hij belangrijk. Kwaliteitsbehoud zal in de komende periode de grootste uitdaging zijn. De raad geeft het Noordbrabants Museum daarom graag mee om tijdens de doorontwikkeling – in de hoedanigheid van penvoerder en initiator – de vinger aan de pols te houden bij de inmiddels elf aangesloten instellingen.

Maatschappelijke betekenis

Bij de ontwikkeling van het educatieve vmbo-programma heeft het Noordbrabants Museum actief vmbo’ers als cocreators betrokken. Het gezamenlijk ontwikkelde programma is inzetbaar in het onderwijs als deel van het curriculum. De raad waardeert het feit dat het project zich uitsluitend richt op vmbo’ers. Zij kregen een belangrijke stem in de ontwikkeling van het aanbod en werden gehoord en gezien. Hiernaast is de raad verheugd dat het project ook gericht was op het ondersteunen van het onderwijs in het bereiken van onderwijsdoelen. Het museum verrichtte arbeidsintensieve inspanningen om duurzame relaties met partnerscholen op te bouwen. Deze werkwijze en de ontstane partnerschappen juicht de raad toe. Bovendien meent de raad dat het museum contribueerde aan het overbruggen van sociaal-maatschappelijke verschillen. In lijn met de missie concludeert de raad dat Club Zien bijdroeg aan een veranderende, inclusievere samenleving.

In de subsidieperiode 2025 - 2028 wil het Noordbrabants Museum de provincie in om meer leerlingen te bereiken in heel Brabant. De penvoerder zoekt hiertoe samenwerking met meer musea dan voorheen, andere onderwijsvormen en meer vmbo-scholen. Hiernaast worden bestaande samenwerkingen met vmbo-scholen verdiept en worden museumdocenten getraind. Gezien de genoemde prognoses, aantallen en andere cijfers, meent de raad dat de Club Zien-methode in de komende periode inderdaad meer maatschappelijke impact kan maken. De raad is verheugd te zien dat het continu bijschaven van projecten een duurzame en voortdurende dialoog met het onderwijs bewerkstelligt. De raad vindt het voornemen om op verzoek van docenten de Club Zien-methode om te zetten in lesmateriaal dan ook prijzenswaardig. Bovendien is hij er enthousiast over dat de methode in de meer landelijke gebieden ingezet gaat worden. Het museum positioneert zich als maatschappelijk relevante instelling in de eigen provincie door verbinding te zoeken met plaatselijke culturele instellingen.

Hiernaast zal het museum in de komende periode inzetten op actieve kennisdeling tussen musea onderling, intern in de organisatie en landelijk. De raad is verheugd kennis te nemen van deze ontwikkeling, die getuigt van een groot maatschappelijk verantwoordelijkheidsgevoel van de penvoerder. Hoewel hij begrijpt dat het museum de focus op de eigen provincie wil houden, is de raad wel enigszins teleurgesteld in de manier waarop de kennisdeling landelijk vorm krijgt. Een online platform en online toolbox moeten deze klus klaren. De raad is van mening dat kennisdeling impactvol is als over en weer ervaringen worden gedeeld, wordt gediscussieerd en geëvalueerd. Hij zou graag zien dat onderlinge ontmoeting wordt gestimuleerd om ervaringen met collega's uit te wisselen.

Het Noordbrabants Museum onderschrijft de Code Diversiteit & Inclusie. Met behulp van partners uit een ander domein (onderwijs) en *design thinking*, leidt de Club Zien-methode tot programmering die een diverse groep leerlingen aanspreekt. Het museum beschrijft echter beperkt hoe het beleid in de periode 2025 - 2028 wordt vormgegeven om diversiteit onder het personeel te bevorderen. Het gaat volgens de raad nauwelijks in op de manier waarop diversiteit en inclusie een rol hebben in het wervingsproces, noch licht het toe wat het beleid is om diversiteit binnen de raad van toezicht te bewerkstelligen.

Het museum geeft, beperkt, toelichting op de naleving van de Fair Practice Code. De raad constateert dat het museum voldoende beschrijft hoe het eerlijke beloning voor zijn personeel nastreeft. Het museum wil bijvoorbeeld uniforme tarieven hanteren voor alle museumdocenten, in vaste dienst en zzp. Noemenswaardig vindt de raad ook dat het museum aangepaste functieomschrijvingen opstelt, die zich verhouden tot de Museum-cao waarbij het is aangesloten. Het bevreemdt de raad wel dat het museum niets vermeldt over sociale veiligheid op de werkvloer en een gezonde werkomgeving, noch op de

borging ervan. De raad verwacht dat het museum het beleid rond sociale veiligheid op orde brengt.

Toegankelijkheid

In de subsidieperiode 2021 - 2024 heeft het museum met Club Zien de museumdrempels voor vmbo'ers verlaagd. De educatieve projecten ontwikkeld door het museum, vmbo'ers en hun docenten sloten naadloos aan bij de belevingswereld van het publiek; diezelfde leerlingen en hun docenten. Door een samenwerkingsverband met Design Museum Den Bosch, Stedelijk Museum Breda, Van Abbemuseum in Eindhoven en Museum Helmond bereikten musea gezamenlijk Brabant-breed leerlingen. De raad twijfelt er niet aan dat door dit project het huidige museumpubliek verbreedt en verjongt. Hij prijst het Noordbrabants Museum, dat erin slaagde het publiek te verbreden van niet alleen de eigen instelling maar ook van andere instellingen in de provincie.

In de subsidieperiode 2025 - 2028 wil het Noordbrabants Museum het bereik van Club Zien uitbreiden. Het heeft als doel Brabant-breed nog meer vmbo-leerlingen te betrekken en te bereiken. Het streeft ernaar dat elke vmbo'er tijdens zijn periode in het vmbo minimaal twee keer een Brabants museum bezoekt. De raad is van mening dat de doelstelling van twee bezoeken niet onrealistisch is. Ook denkt hij dat ze haalbaar is gezien de expertise van het projectteam en dankzij de ervaring die het in de afgelopen periode heeft opgedaan in het werken in cocreatie met en voor deze publieksgroep. Hiernaast heeft de beoogde uitbreiding betrekking op het inzetten van de methode voor het praktijkonderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs. De raad heeft er vertrouwen in dat de gedegen Club Zien-methode de juiste snaar zal raken, ook bij leerlingen binnen deze vormen van onderwijs.

Een andere manier om het bereik van Club Zien uit te breiden is de methode uitrollen, de provincie in. Gezien de vele landelijk gelegen plaatsen die Noord-Brabant rijk is, ondersteunt de raad het van harte de methode vanuit de steden de Brabantse dorpen in te brengen. Kleinere musea of erfgoedorganisaties zouden geholpen zijn met de methode om lokaal publiek te betrekken. Bovendien meent de raad dat de in deze gebieden wonende leerlingen gebaat zijn bij verbinding met en gemakkelijke toegang tot een culturele instelling in de eigen woonplaats. De raad adviseert het Noordbrabants Museum wel om goed inzichtelijk te maken of de capaciteit in de landelijke, vaak kleinere instellingen er ook op ingericht is om een omvangrijk, arbeidsintensief cocreatieproject te begeleiden.

Tot slot beschrijft de penvoerder het voornemen om door middel van Club Zien de huidige leerling als toekomstig publiek aan zich te willen verbinden. Deze zienswijze om het publiek te diversifiëren komt integer over. De raad kan echter niet in de toekomst kijken. Hij is benieuwd of het Noordbrabants Museum de beoogde publieksverbreding kan toelichten.

Bedrijfsmatige gezondheid

Op basis van de kengetallen (liquiditeit, solvabiliteit en weerstandsvermogen) in de jaarrekening 2022 constateert de raad dat de instelling financieel gezond is.

Noemenswaardig vindt de raad dat de samenwerkende musea elk een eigen bijdrage leveren aan het project. Daardoor is het programma in de periode 2025 - 2028 niet afhankelijk van een enkele inkomstenbron. Dit getuigt van inzet en betrokkenheid van deze partners bij Club Zien. Na 2028 moet Club Zien dan ook 'op eigen benen' staan.

Tot slot concludeert de raad dat het museum toelicht hoe het de principes van de Governance Code Cultuur toepast. Het vermeldt dat in het verleden onjuiste beslissingen zijn genomen die niet stroken met de principes van deze code. De raad heeft met instemming kennisgenomen van deze opmerking.

Geografische spreiding

De instelling is gevestigd in 's-Hertogenbosch. Binnen de categorie Regionale musea wordt een goede geografische spreiding gerealiseerd op basis van de betreffende bepaling in de regeling.